

ac liberi cogitatores, ut novi Bethsamitanæ, ingruentium hæresein propagnatores Virgineum corpus, deiferam hanc arcam, vel superbe temnerent, vel curiose conspicerent. Quam ob rem oportuit, ut illud ad cælum divinitus assumeretur. Immo, si Deus passus nullimode sit, ut homines lignæ arcæ parum honoris afferent; dehinc pateretur, ut viventem arcam, cuius illa typum gessit, vermes arroderent, sordida putredo macularet, horrenda caligo premeret? Non est igitur dubitandum, quin Jehova mirabilem hanc arcam de populo Philistæorum atque Bethsamitarum ad populum cælestis Cariath-jarim evexerit atque transtulerit. Venerunt ergo viri Cariath-jarim, et reduxerunt arcam Domini, et intulerunt eam in domum Abinadab in Gabaa: Eleazarum autem filium ejus sanctificaverunt, ut custodiret arcam Domini (1).

3. Et ait David ad Abigail...: Vade pacifice in domum tuam: ecce audivi vocem tuam. Sed quam vocem? vocem miserationis pro peccatoribus, vocem conservationis pro justis, vocem fidelitatis pro serviis exhibitis remunerandis. Et honoravi faciem tuam (2); quæ verba magnus Albertus interpretatur: « In conceptione te sanctificando, in nativitate tua mundum per te illuminando, in incarnatione mea te in matrem præ omnibus eligendo, et in assumptione tua te ultra omnes choros angelorum in mea dextera collocando (3). »

(1) I. Reg. vii, 1.

(2) I. Reg. xxv, 32 et 35.

(3) Biblia Mariana, liber Regum I, n. 5.

(4) Chrysostomus, postquam asseruit, ab initio mundi Deum per seipsum hominibus fuisse locu-

Quare Spiritus sanctus in suis ad hebreum populum ferme litteris (4) corpoream Deiparentis Assumptionem quam pulcre suaviterque præmonstrat.

LIBER REGUM II.

FACTUM EST
POSTQUAM MORTUUS EST SAUL

1. In hoc sac. libro non minus luculenter eadem nostra veritas patet. Postquam autem venerunt ad aream Nachon, extendit Oza manum ad arcam Dei, et tenuit eam: quoniam calcitrabant boves, et declinarerant eam. Iratusque est indignatione Dominus contra Ozam, et percussit eum super temeritate: qui mortuus est ibi juxta arcam Dei (5). Verum, si protinus Oza perierit, cum suam ad ligneam arcam manum extendit; tantam vero mors audaciam de promeret, tantaque virtute polleret, ut eam arcam, sæculorum pulcritudinem, utriusque mundi suave delitum, penes quam angelica et seraphica celsitudo trementi genu curvabantur, in obscuro tumulo tangere corruptionis manu valuerit? Id affirmare non audeo, sicut dicere pertimesco.

2. Abiit ergo David, nempe Christus, et adduxit arcam Dei, hoc est Mariam, de domo Obededom, scilicet in Assumptione, in civitatem David, id est in cælum empyreum, cum gaudio (6). Sic divus Antoninus ad hæc verba Regum: « Arca ista est beatam, subdit: « Iis, qui posterioribus degunt temporibus, quasi longe absentibus litteras mittit (nempe sacras Scripturas), conciliaturus sibi universam hominum naturam. » (Homil. 2 in Genes.).

(5) II. Reg. vi, 6 et 7. (6) II. Reg. vi, 12.

Maria, quam David, id est Dominus Jesus reduxit in Jerusalem, associatus cum ingenti gaudio, idest cum septem differentiis beatorum... credendum est festive genitrici Dei obviam cælestium advenisse militiam, eamque ingenti lumine circumfusisse, et ad thronum eam cum laudibus et canticis perduxisse, cælestemque Jerusalem tunc ineffabili lætitia exultasse. » Et benedixit David, nempe Christus, populo, reis peccata dimittens, aridis gratiam infundens, et justis gloriam promittens. Unde magnus Albertus memorata verba premens: « Sancta Theotocos, Virgo et Mater Dei honoratur a Deo in gloriosa assumptione sua in hoc quod propter honorem ejus Dominus peccata reis dimittit, gratiam aridis infundit, et justis gloriam promittit (1). »

3. Item assumpta Virgo est Mater revocationis peccatorum de regione longinqua. Unde significatur per mulierem Thecuiten, quæ davidicam regiam introgrediens, dixit ad David: Quærunt extingue scintillam quæ relicta est.... Et dixit David: Vivit Dominus, quia non cadet de capillis filii tui super terram (2). Et sic revocatus est Absalon. Unde ven. Beda presbyter: « Hodie, » inquit, « fratres charissimi, celebрамus festivitatem sanctæ Mariæ Dei Genitricis, quæ hodie translata est in cælum de mundo, ut pro nobis oret Filium, quia mundus deletus esset, nisi per preces Mariæ sustineretur (3). »

(1) Biblia Mariana, liber Regum II, n. 1.

(2) II. Reg. xiv, 7 et 11.

(3) Serm. de Sancta Maria.

LIBER REGUM III.

REX DAVID SENUERAT

HABEBATQUE ÆTATIS PLURIMOS DIES

1. Enucleatus adhuc in hoc libro veritas Assumptionis habetur. Dixerunt ergo ei (David) servi sui; id est sancti Patres: Quæramus in omni terra creaturam rationalem quæ sub caelo est, domino nostro regi adolescentulam virginem, dignam quæ stet coram rege, et foveat eum, dormiatque in sinu suo. Rex regum, et foveat eum per incarnationem in gremio ventris sui, dormiatque in sinu suo apud mundissimam mundissimum, in creatura Creator, in filia Pater, in ancilla Dominus. Quæramus Virginem sapientissimam, quæ ad cælestem aulam mirabiliter assumpta ipsum Deum dulcibus materni corporis signis ad liberationem et miserationem inflammet: habetur enim ibi: et calefaciat dominum nostrum regem. Et invenerunt adolescentulam speciosam in omnibus finibus Israel, Abisag Sunamitidem (4), id est Mariam. Hanc omnes eligamus, secundum illud poetæ:

Elige, cui dicas: Tu mihi sola places.

Sulamitidis juxta textum hebraicum (vox quæ vertitur in Sunamitidem per enallagen, quum l in n mutetur) dicitur juxta Pagninum quasi Jerusalemis; et quemadmodum Jerusalem dicebatur Salem, ita Sulamitis est idem ac civis Salem, quod interpretatur habitans in pace. Virgo Maria, cuius illa figurativam gerebat ima-

(4) III. Reg. i, 2-3.

ginem, cum Deo in perfecta pace requiescit tum quoad animam tum quoad corpus: sane quemadmodum pro purgantibus animis enixe deprecamur, ut *requiescant in pace*, scilicet ut incommutabili bono, corporum licet expertes, perfruantur; ita Virginem Deiparam vocamus *Sunamitidem seu habitantem in pace*, ut hoc nomine significemus, eam singulari ratione et ideo quoad animam et corpus in Dei pace requiescere; secus inaniter hoc nomine divinitus præsignata fuit, quum et sancti qui hoc nomine carrent, quoad animam in Dei pace requiescant. Eo vel magis quod alii plures exegentes *Sulamitidem vel Salamitidem* quasi *Salomoniam*, nempe reginam sponsam Salomonis qui dicitur *rex pacificus*, interpretari facile malint. Porro regina Salomonis æterni eamdem pacem sive gloriam quam ejus servi, reciperet? minime quidem: ergo pacem sive gloriam perfectam, et ideo quoad animam quoad corpus.

2. Mariæ symbolum in Bethsabea deprehendimus, de qua Regum narrat historia: *Venit ergo Bethsabee ad regem Salomonem, ut loqueretur ei pro Adonia; et surrexit rex in occursum ejus, adoravitque eam, et sedit super thronum suum; positusque est thronus matri regis, quæ sedit ad dexteram ejus* (1). Cum Bernardo mulierem hanc Mariæ typum præsignificasse communis interpretum et doctorum sententia est, quemadmodum et Christi typum Salomonem gessisse Patres uno ore fatentur. Hinc præceptorum Dei sapientissimus ille rex Salomon

(1) III. Reg. II, 19.

(2) Biblia Mariana, liber Regum III, n. 2.

memor, David patris sui diademate redimitus, præcipuo erga genitricem suam obsequio affectus est; ita prorsus et Christus qui non solvere legem venerat sed adimplere, super cacumina cœlestis Sion rex a Patre constitutus, integerrimam ejus Matrem singulari honore prosecutus est: hinc et eam ad summos novosque penitus honorum gradus extulit, et quicquid cum Bethsabee Salomonem in regno suo præstisset traditur, potiori jure Christum qui amicum Lazarum e mortis imperio reduxerat, vitæ Ss. restituisse Parentem, angelorum choris stipatum obviam processisse, atque ad solii sui dexteram in cœlico regno sedere voluisse credimus. Aquinatis nostrumque magistrum audiamus: «*Et venit Bethsabee ad regem Salomonem: quod factum est in assumptione, ut loqueretur ei pro Adonia, id est peccatore. Et surrexit Rex: idest Christus in occursum ejus, hilariter, totaliter et solemniter. Et positus est thronus gloriæ matri regis.*» In annuntiatione posita fuit Domina mundi in throno gratiæ, in passione Filii in throno misericordiæ, in assumptione vero sua ad cœlos in throno gloriæ (2).

3. Regum historia narrat, dedicato templo, in illud arcam introductam fuisse. Tunc congregati sunt omnes majores natu Israel cum principibus tribuum... ut deferrent arcam fæderis Domini de civitate David (3). Quæ Lyranus, cui Ugo cardinalis subscribit, hisce verbis declarat: «*Per arcam figurata fuit beata M. Virgo, propter quod per hanc arcæ deportationem*

(3) III. Reg. VIII, 1.

figurata fuit hujus Virginis assumptio. Per majores natu, duces et principes, qui congregati fuerunt a Salomone ad arcæ deportationem, signantur angeli de diversis ordinibus cum Christo venientes ad beatæ Virginis venerationem in ejus assumptione. » Pausisque descriptis, addit: «*Nec immrito creditur quod ipse Salvator omnium per se totus occurrerit, eamque secum in throno collocaverit.* » Majorum igitur sensu et traditione præclaram cœli Dominam nulla prorsus in sepulcro fuisse corruptione maculatam, oppido clare liquet, illamque fœderis arcam quæ Mariæ typum gesserat, præclarissimum ipsiusmet Virginis in cœlum Assumptionis præsignasse triumphum. Hinc apposite Damascenus in Mariæ transitu locum habuisse declarat quæ in Regum memorantur historia: *Venerunt cuncti senes de Israel, et tulerunt arcam sacerdotes. Et portaverunt arcam Domini et tabernaculum fæderis* (4). Quod et Bleesensis testimonio probatur; ait enim: «*Tunc impletum fuit quod de David dictum est* (2), quod adduxit arcam Domini cum gaudio, et erant cum David septem chori, scilicet spirituum beatorum, prophetarum, apostolorum, qui jam transierant, martyrum, confessorum atque virginum, ut impleretur in virgine gloriosa quod scriptum est (3): *In plenitudine sanctorum detentio mea* (4). »

4. *Regina Saba*, idest Maria, multo cum comitatu, angelorum et sanctorum, immo et ipsius Filii sui, ingressa

(1) III. Reg. VIII, 3-4. (2) II. Reg. VI, 12.

(3) Eccli. XXIV.

(4) Serm. de Assumpt., cap. III, orat. 2.

est Jerusalem (5), nempe cœlum empyreum, et hoc in die Assumptionis. Saba est civitas regalis Æthiopiæ; unde memorata regina fuit, quæ duabus regnis Æthiopiæ et Ægypti præfuit. Hæc magnus Albertus (6). — Item B. Virgo est thronus totius Trinitatis. *Fecit etiam rex Salomon thronum de ebore grandem: et vestivit eum auro fulvo nimis* (7). Iste thronus corpoream Deiparentis Assumptionem luculenter innuit. Siquidem ebur quo fuit ille confectus, incorruptibilitate pollet, et nimis fulvum aurum quo fuit ille vestitus, in sacris Litteris indumentum beatæ immortalitatis designat: *Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato*, scilicet Maria immortalitatis gloria prædicta, ut in seqq. capp. liquido patebit. Hæc a doctoris claravallensis testimonio magnum pondus acquirunt; ratiocinatur enim: «*Sicut Salomon in omnibus thesauris suis, et in opibus tantis nihil habuit tam pretiosum, quod in opus illud magnificum, thronum scilicet gloriæ suæ, judicaret ebori præferendum; sic Maria singularem præ omnibus electis angelorum et hominum invenit gratiam apud Deum, ut videlicet Dei conciperet et pareret Filium, atque ex ebore corporis ejus thronum sibi virtus Altissimis manibus excideret gloriosum. Gloriosus prorsus ille thronus ac mirabilis, de quo Scriptura perhibet: Quia non est factum tale opus in universis regnis: et quod facile testimoniiis probaretur angelorum, qui semper et insatiabiliter in gloriam*

(5) III. Reg. X, 1-2.

(6) Biblia Mariana, liber Regum III, n. 4.

(7) III. Reg. X, 18.

et decorem dominici corporis prospicere concupiscunt. Quia enim in universis regnis non est factum tale opus, quicquid factum est flectat ei genu in omnibus regnis cælestium, terrestrium et infernorum. Quam beatus igitur ille venter eburneus, unde caro eburnea sumpta est Redemptoris, pretium animarum, miraculum angelorum, solium summæ majestatis, thronusque potestatis, cibus vitæ immortalis, medicina peccati, restitutio sanitatis. *Quotquot, inquit, tangebant eum, sanabantur a languoribus suis; nam virtus de illo exibat et sanabat omnes* (1). » Dehinc mellitus Doctor eidem memoratae biblicæ figuræ innixus, carni Christi carnem Virginis æquiparat, adeo, ut si altera manserit incorrupta, et altera corruptionis omnis expers prorsus extiterit. Neque satis: ebur ad recipiendos colores est aptissimum. Igitur Deiparæ corpus, quod figuratur ut grandis de ebore thronus, fuit aptissimum ad recipienda supernaturalia dona, pulcherrimos cælestis gloriæ colores. — Ebur dens est elephantis, qui continuum cum dracone inimicitiam habet, ut Plinius testatur. Igitur Maria quæ nunquam habuit cum antiquo colubro pacem, vel in morte suas compescuit insidias, furoremque sua resurrectione coercuit. — Ebur inter animalium ossa magnitudine, pretio ac soliditate præcellit. B. V. Maria inter sanctos qui sunt velut ossa corporis Ecclesiæ, tam grandis est et in pretio, ut cur-

ctis in cælo et in terra superemineat; tanta pollet soliditate virtutum, ut nulla potuerit sive animi sive corporis corruptione perfringi.

5. Item B. Virgo Deipara est nebula refrigerans, pluens et donans. *Ecce nubecula parva quasi vestigium hominis ascendebat de mari* (2). *Nubecula parva*, id est Maria, *parva* per humilitatem, *ascendebat*, vel in nativitate sua mundo apprendo, vel in Assumptione cælos penetrando; vel *ascendebat* per naturam, quia nobilissima; per gratiam, quia omni gratia ditissima; per gloriam, quia cum anima et corpore super omnes angelicos choros mirabiliter exaltata: *de mari*, videlicet de hoc mundo, ita, ut quæ nullis carnis illecebris deprimi potuit, *carnis quoque nexibus deprimi* nequerit, ut canit Ecclesia (3). *Cumque se verteret huc atque illuc, cœli contenebrati sunt, et nubes et ventus, et facta est pluvia grandis* (4). Enimvero, ut simul in cælum de hoc mundo quasi nubes assumpta B. Virgo fuit, suum in omnes homines roseum simum aperuit in pluviam gratiarum, in flumen beneficiorum, in oceanum misericordiæ. Nam *de plenitudine ejus accipiunt singuli et universi*, prout d. Bernardus dicere non dubitavit (5).

LIBER REGUM IV.

PRÆVARICATUS EST MOAB

1. Magni Eliæ translatio corpoream Virginis Assumptionem luculentissime

(1) Serm. I in Annunc. Domnica in opp. supp. et alien. adscript. Guerric. Abb.

(2) III. Reg. xviii, 44.

(3) Cf. Sacramentarium gregorianum.

(4) III. Reg. xviii, 45.

(5) Serm. in Annuntiat. Dom., et serm. super illa verba Apocalypsis XII: *Signum magnum apparuit.*

præmonstravit. *Cumque pergerent* (Elias et Eliseus), *et incidentes sermonarentur, ecce currus igneus et equi ignei divisorunt utrumque: et ascendit Elias per turbinem in cælum* (1). En corporeæ Assumptionis pulcra viva refulgens imago. Et si juxta Patrum atque Doctorum tritam penes omnes regulam prærogativa quæ servis, nempe Deiparæ potiori jure tribuendasit; corporeæ proin in cælum Eliæ translatio corpoream in cælum Deiparentis translationem maximopere conquirit. *Eliseus autem videbat, et clamabat: Pater mi, pater mi, currus Israel et auriga ejus.* Et non vidit eum amplius, apprehenditque vestimenta sua (2). Porro, quemadmodum Eliæ vestes argumentum congruentiae seu decentiæ suppeditant pro gloriose ejus in cælum sublatione; Deiparentis itidem sacra zona cujus memoria die xxx mensis augusti celebratur, nec non sepulcrales Deiparæ vestes quarum solemnis agitur memoria die II mensis julii Constantinopoli in Blachernis, magnum congruentiæ seu decentiæ argumentum quod in hujus lucubratiunculae 1^a parte prosecuti sumus, pro corporeæ ejusdem Deiparentis in cælum empyreum Assumptione deponit.

2. Huc referri quoque potest ille pius Henoch de quo scriptum reperimus: *Placuit Henoch Deo, et non est inventus, transtulit enim illum Deus* (3). Idem redit pro assumpta

(1) IV. Reg. II, 11. — Chrysostomus ait, igneum currum et igneos equos igneo Eliæ spiritui bene congruere.

(2) Ibid. vers. 12. (3) Gen. v, 21.

(4) Confer Philippum Vitalem monachum Cry-

Virgine argumentum quod supra confecimus. Quæ quum ita se habeant, utrumque, videlicet Eliam et Henoch, græca hymnologia complectitur, ut inde corporeæ Virginis Assumptio magis magisque panderetur: «Elias Thesbitæ olim curru raptus est, et ante illum Henoch placuit et translatus est, ut ait Scriptura; tu vero, Maria, ad cælestem regiam conscendens cum filio regnas in sæcula (4).» Unde sic: in lege naturæ pius Henoch, in lege mosaica fervens Elias corporaliter in cælum transferuntur: ergo in lege gratiæ Deiparam Virginem qua nec majus nec melius concipi sub Deo nequit, in cælum corporaliter translatam fuisse condecuit.

3. Imperatrix cælorum est vas sationis. *Dixit Eliseus: Afferte mihi vas novum*, id est Mariam, ut plures explicant exegetæ: alii enim omnes per peccatum inveterati sunt (5) et corrupti; sed ipsa est novum, habens multiplicem novitatem. *Et mittite in illud sal*, sal scilicet incorruptionis et immortalitatis: sal enim Filius Dei est, qui de Virgine nascens, Virginem ipse carnem sale divino incorruptam immortalemque reddidit. *Quod cum misisset in illud, ait: Hæc dicit Dominus: Sanavi has aquas* (6), hoc est humanam naturam, fluidam et pestiferam. Sane, quemadmodum Christus ceu Redemptor vitam resurgendo reparavit, ut canit Ecclesia (7); sic Maria ceu Corredemptrix vitam pariter resurgendo propemodum reparavit.

ptæ Ferratae, cui sec. XVIII cura demandata est, ut typis ederet hymnos in usum græcorum qui cum R. Pontifice communicant: Ode VIII, p. 215. (5) Psalm. xvii. (6) IV. Reg. II, 20-21. (7) In Praefatione Missæ Ascensionis.

DUO LIBRI PARALIPOMENON

ADAM, SETH, ENOS

1. Vox *Paralipomenon* hunc sensum, attenta nominis etymologia, patitur: rerum nempe silentio præteriorum, ita, ut tamquam sacræ præcedentis historiæ supplementum memoratos duos libros censere quodammodo debeamus. In rem quoque nostram, licet de arca Domini et de regina Saba locuti antea simus, nonnulla tamen adminicula quæ Virginis Assumptionem respiciunt, silentio prætermisimus: de veritate proinde duplicitis adminiculi, ceu duorum paralipomenon, nitide ac paucis sermonem habeamus oportet.

2. Cum rex David arcam foederis de domo felicis Obededom reduceret in urbem, plurimos undequaque sacerdotes vocavit, levitas, cantores, ordines tot nabliorum, cymbalorum, ac tubarum, aliorumque genera instrumentorum adhibuit. Et tulerunt sacerdotes arcam, et gestabant eam tum sacerdotes, tum levitæ, et rex et omnis populus gradiebatur ante arcam, boves et oves innumerabiles mactantes, intuleruntque sacerdotes arcam fœderis in locum suum, in oraculum domus, in Sancta sanctorum (1) sub alas cherubim, per quos, ut Lyranus inquit, designatur assistentia angelorum huic Virgini famulantium, quæ vivens arca de domo ter beati Joannis in æternam civitatem æterni summiique David transfertur. Hic fuit honor, haec gloria lignear illius et inanimatæ arcæ. Quanto magis ani-

(1) I. Paral. xiii, 3 seqq., et II. Paral. v, 4 seqq.

matam hanc Dei arcam honorare decuit? decuit quidem, ut non lignei, sed ignei currus deferrent: non bovum juga, vel albigantes quadrigæ, sed ipsæ cælestes virtutes traherent, chori cælestes pæana canerent, ipse Rex regum toto cælesti exercitu comitatus præcederet. Æmilius romanorum dux, devicta Macedonia, filios duos impuberis triumphans duxit in curru; Germanicus Cæsar quinque; Sesostris Ægypti rex devictos reges ad currum jungebat, ut ea pompa coram omnibus triumpharet. Ast Virgo Maria in nube lucida qua ferebatur, non duos nec quinque, sed inumeros quos Christo genuit filios, junctis in triumphum tot hostibus a se devictis, gloriose ducebat.

3. Ascendebat ex hac valle miseriae Virgo regia opibus affluens et miris deliciis; opibus inquam, hoc est gratiis, virtutibus, meritis. Felix illa patria quæ tunc nova et ineffabili gloria decorata fuit, et novis opibus cumulata. Quando regina Saba cum munieribus ad regem Salomonem perrexit, tantam auri et aromatum copiam secum detulit, ut Scriptura dicere non ambigat: *Non fuerunt aromata talia ut haec quæ dedit regina Saba regi Salomoni* (2). Felix Jerosolyma tantam hospitem habens; sed felicior cælestis illa patria sacræ Virginis adventu. Non amplius sunt allata tot aromata pretiosa, tot beneolentes odores quos suum gloriosum corpus ubique jactabat, quos in cælestem attulit civitatem, quibus eam mirifice locupletavit. Sed ut regina Saba nudum aromatibus, verum et miris de-

(2) II. Paral. ix, 9.

liciis affluens ad æternam Jerosolymam pergebat. Tunc affluebat Virgo deliciis; jam enim divinum Salomonem intuebatur, jam eo fruebatur, jam torrente seu potius mare voluptatis ac deliciarum illius immersa suaviter erat. Haec fuerunt ipsius deliciæ, Dei conspectus et fruitio, quibus si addas dotes corporis gloriosi, puta immortalitatem, agilitatem, subtilitatem, claritatem, incredibili modo B. Virginem tunc deliciis abundasse cognoscet.

Quæ cum ita sint, quantum biblico sub aspectu veritas adsertæ theseos magis magisque roboretur, planum fit.

LIBER ESDRÆ PRIMUS
ET SECUNDUS QUI DICITUR NEHEMIAS

IN ANNO PRIMO CYRI

1. Cyrus rex Persarum jussit, ut in bibliotheca quam tenebat Babylon, studiose conquereretur. Ibi repertum volumen fuit, in quo istud legebatur mnemosynon: *Anno primo Cyri regis: Cyrus rex decrevit, ut domus Dei aedificaretur* (1). Quæ domus est ista quæ mystice designatur? Virgo Deipara, de qua canit Ecclesia: « Domus pudici pectoris templum repente fit Dei, » immo palatium sive aula regia, ex qua trabea carnis indutus æterni Regis Filius in hunc mundum processit. Æternus ille Rex constituit et mandavit, ut æternitatis liber aperiretur, in eoque mentes angelicæ scrutarentur. Hoc rite peracto, insequens præceptum decretumque reperierunt:

(1) I. Esdr. vi, 3.

(3) Malach. iv.

(4) Orat. de oblat.

(2) Cant. vi.

Iterum domus Dei aedificetur, nempe Virgo Maria gloriosis corporis animique dotibus, *eo quod sit electa ut sol* (2), nempe Christus qui *sol justitiae* nuncupatur (3): *electa ut sol*, electa ut Christus tum quoad gratiam, ita, ut quod iste per naturam tenuit, per privilegium illa tenuerit; tum quoad gloriam, ita, ut si cum anima et corpore Christus propria virtute gloriosus æthera scandit, B. Virgo cum anima pariter et corpore divina ope freta cæli sublimia penetrarit. Jure proinde merito Gregorius nicomediensis Virginum corpus appellat: *Domum gloriosam* (4); et Cyrillus alex. illud vocat: *Templum indissolubile* (5), quod idem est ac *domus indissolubilis*; templum enim dicitur quasi *tectum amplus*, ut declarat Isidorus (6): unde templum recte per syncedochen protest vocari domus.

Nec satis: illa *domus Dei* jussu Cyri aedificanda Jerosolymis iterum constructur; et in eodem plane loco *domus Dei* B. Virgo gloriosis corporis et animi prærogativis iterum Recreatris manu aedificata conspicitur. Unde Canisius tradit: « Primum in eo veneranda conspirat antiquitas, Mariam post Filium in cælos assumptam Jerosolymis non solum, ut diximus, habitasse, sed etiam extremum clausisse diem, fortasse ut formosa filia Jerusalem a terrestri ad cælestem Jerusalem recta proficiseretur (7). » Septuaginta post annos babylonicae captivitatis *domus Dei* nobiliter aedificanda proponitur; et septuaginta

(5) Orat. 6 contra Nestorium.

(6) Etymol. lib. 15, cap. 4.

(7) Lib. v, cap. 3 de M. V. Deipara.

plus minus post annos summæ poenæ summique miceroris *domus Dei*, Virginum nempe corpus gloriae dotibus atque cœlico splendore construitur. Eusebius (1) cui etiam concinit card. Bona (2), Virginis transitum assignat anno sui 63: communius vero et probabilius anno sui 72, ut opinatur Aquinas et Albertus magnus Dionysii testimonium (3) explanantes; in quorum etiam opinionem descendunt et Damascenus et Andreas cretensis (4), et Epiphanius presbyter et Simeon Metaphrastes de Mariæ vita sribentes, item et Nicephorus (5).

2. *Quadraginta annis pavisti eos in deserto, nihilque eis defuit: vestimenta eorum non inveteraverunt, et pedes eorum non sunt attriti* (6). Hanc in rem Justinus Miechoviensis: «Sed et aliunde divinam voluntatem circa Deiparæ incorruptionem colligere possumus. Multorum sanctorum corpora nec signis, nec bestia, nec putredo læsit. Trium puerorum innocentium nedum corpora, verum et vestes et pilos ignis babylonicus non læsit... Israelitarum calceamenta et vestes post annos 40 quibus in deserto manserunt, attrita non sunt, nec vetustate consumpta (7).» Quo memoratus auctor concludit, potuisse Deum incorruptam servare Deiparam et in cœlos assumere.

3. *Et fruges ejus multiplicantur regibus, quos posuisti super nos propter peccata nostra, et corporibus nostris dominantur* (8). Ob culpam sinit Deus, ut omnem hominem principes

(1) Chron. ad ann. 48.

(2) Orog. ascet. cap. 5, § 17.

(3) De Div. nomin., cap. 3.

(4) Orat. de Dormit. et Assumpt. Virg.

tenebrarum opprimant principio, et cujusvis hominis corpora paulatim minutatimque dissolvantur. Verum, B. Deiparens a quavis fuit integra labo peccati: nullum proinde principium sive in ejus animam infuscatione, sive in ejus corpus incineratione potuerunt exercere tenebrarum principes.

4. *In dedicatione autem muri Jerusalem requisierunt Levitas de omnibus locis suis, ut adducerent eos in Jerusalem, et facerent dedicationem et laetitiam in actione gratiarum et cantico et in cymbalis, psalteriis et citharis* (9). Id ipsum quodammodo contigit in dedicatione vel assumptione corporis Deiparae: quid enim per Jerusalem nisi Virgo Deipara, que non secus ac illa Christum in se continuit? quid autem per murum Jerusalem nisi Deiparae corpus? In illius dedicatione singuli Levitæ convenerunt, ac cœteri de populo quamplures; in istius dedicatione vel assumptione tum Apostoli et alii fideles, tum angeli et sancti, tum Christus et beata Trias diem gloriosum festive celebrarunt.

LIBER TOBIÆ

TOBIAS EX TRIBU ET CIVITATE NEPHTHALIM

1. In hoc pariter sac. libro nonnulla vestigia propositæ veritatis occurunt. Revera: Sara filia Raguelis in Rages civitate Medorum, a pluribus increpata puellis, eo quod nullum secum virum

(5) Hist. lib. II, capp. XXI, XXII, XXIII.

(6) II. Esdr. ix, 21.

(7) Super Litanias Lauret. disc. CCXXX, n. 11.

(8) II. Esdr. ix, 37. (9) II. Esdr. XII, 27.

habere potuerit, in hanc vocem erupit: *Numquid et occidere me vis, sicut jam occidisti septem viros? Ad hanc vocem perrexit in superius cubiculum domus suæ; et tribus diebus et tribus noctibus non manducavit neque biberit; sed in oratione persistens, cum lacrymis deprecabatur Deum, ut ab isto improposito liberaret eam* (1). Et tertia illucescente die, auscultavit Deus precem suam. Ad eumdem prope modum B. Virgo Maria tribus diebus et tribus noctibus non manducavit neque biberit, quem ipsa mortem appetierit; sed enixe Deum oravit, ut a corruptionis opprobrio eam singulariter eriperet. Exaudita est pro sui reverentia. Mortem Deus abscedere jussit, jacentique corpori, tertia radiante die, non vitam solum, sed immortalitatem quoque, splendorem admirabilem, subtilitatem, agilitatem, pulcritudinemque contulit inauditam.

Sed alia momenta suppetunt, quum archangelus Raphael Saræ et archangelus Gabriel Mariæ liberationem suam prænuntiaverint. Cum jam optatissimus dies advenisset, quo Matrem dulcissimum Filius ex hisce vitae mortalitatis ærumnis in cœlestem gloriæ suæ regiam transferre constituerat, venit archangelus Gabriel ingenti lumine coruscans, ramum olivæ in manu deferens, et Dei Matrem reverenter salutavit: Ave, benedicta, suscipiens benedictionem illius, qui mandavit salutem Jacob. Ecce Filius tuus Dominus Jesus te Matrem venerandam expectat. Die tertia cum corpore divinitus assumeris, ut cœlestes man-

(1) Tob. III, 10-11.

(2) Lib. 2 hist., c. 22.

siones jucundas reddas. Hæc Nicephorus (2), hæc Simeon Metaphrastes (3).

2. Commendatur in beatissima Virgine post Deum summa largitas, summa liberalitas. *Quomodo potueris, ita esto misericors*, omnibus te implorantibus misericordiam praestando: *Si multum tibi fuerit, abundanter tribue* (4). Sed abundantanter beata Virgo tribuit, eo quia multum habuit, multum gratiæ, multum gloriæ: multum gratiæ quam nemo parem tenuit; multum gloriæ quam nemo similem obtinuit, gloriam animæ, gloriam corporis. — *Sumens Tobias de felle piscis, linivit oculos patris sui... statimque visum recepit* (5). Temporale lumen quod Tobias lætanter aspexit, cœleste lumen, quod B. Virgo corporis oculis fruitura conspexit, formose præsignavit. Multos post dies, tamquam multas post tenebras ille diem agnovit; post tenebras dierum trium quas in sepulcro sustinuit, illa diem æternitatis cognovit; alter in hunc solem, in justitiae solem altera gaudenter sua lumina fixit; uterque utrumque solem non in speculo et in ænigmate, sed facie ad faciem contutus est, ille terrestrem, ista cœlestem.

LIBER JUDITH

ARPHAXAD ITAQUE, REX MEDORUM

1. *Inclytam Judith præsignasse Mariam, uno ore Patres, Doctores aliquæ testantur. Quapropter in rem nostram sic disserere fas est. Lavit corpus suum (Judith), et unxit se myro optimo, et discriminavit crinem*

(3) Orat. de Virg.

(4) Tob. IV, 8-9.

(5) Tob. XI, 13, 15.